

# OBRTNI VESTNIK

Štirokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine

## „OBRTNI VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak  
petek ter stane:

pololetno . . . . . Din 40—  
polletno . . . . . Din 20—  
posamezna številka . . Din 1—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih  
zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi  
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne  
vračajo. Ponatiski dovoljeni le s  
navedbo vira.

Štev. pri pošt. hranilnici,  
podružnici v Ljubljani 10.800.

XIII. letnik.

V LJUBLJANI, dne 5. decembra 1930.

Štev. 49.

## Za kmetijske obrtnike.

Pod tem naslovom je priobčil »Domoljub« v eni zadnjih številčk članek g. Antona Sušnika, preko katerega ne moremo preiti molče.

Uvodoma omenja pisec izdelavo načrta novega obrtnega zakona ter opozarja, da so razne obrtne organizacije poslale spomenice, v katerih se zahteva, da se mora vsako izvrševanje obrti na kmetih brez obrtnega lista enkrat za vselej prepovedati. Pisec v nadaljnjem izvaja:

»Kdor ne pozna gospodarskega življenja na kmetih, si ne more niti predstavljati, kakšne posledice bi povzročila taka določba v obrtnem zakonu. Če to obvelja, potem za Božič v kmetisko hišo ne bo smel več stopiti klavec iz domače ali sosedne vasi. Ampak kmetijski gospodar n. pr. iz Brezije pod Svetim Primožem bo moral stopiti dve uri daleč v Kamnik po mesarja, če bo hotel za Božič imeti koleno v hiši. Ali če bo kmet na Št. Urški gori hotel prekriti gospodarsko poslopje, ki ima slamnato streho, bo moral iti v Kranj po koncesioniranega obrtnika. — In vsako kolo, ki se bo strlo pri težkem vozu, bo treba iz zadnje gorske vasi nesti v več ur oddaljeno mesto ali trg v popravilo. I. t. d., i. t. d.! — Koliko nepotrebnih potov in stroškov, koliko jeze in trpljenja! Izguba na času in na denarju, izguba pri gospodarstvu!«

Ko pisec še pripominja, da se v oddaljenejših gorskih krajih obrtnik sploh ne more naseliti, ker ne bi imel toliko dela, da bi mogel živeti, nadaljuje:

»V takih vaseh je kmet nujno navezan na domačega obrtnika-samouka. Taki obrtniki so mali kmetje, ki se poleg kmetijstva, od katerega ne morejo živeti, pečajo še s kako obrtjo, ki jo izvršujejo kot postranski zaslužek brez obrtnega lista. To pa zato, ker ne morejo doprinesiti dokaza o usposobljenosti in od oblasti ne morejo dobiti dovoljenja za izvrševanje obrti. Tak kmetijski obrtnik napravi gospodarju, kar potrebuje, naredi hitro in za kmeta dosti dobro, zraven pa veliko bolj poceni, kar mora v današnjih časih še posebno priti v poštev.

Zato si dovoljujemo predlagati, naj se v obrtnem zakonu, ki se pripravljajo, napravi izjema za take kmetijske obrtnike in naj se jim dovoli izvrševanje obrti, oziroma naj se ohrani stanje, kakor je bilo dosedaj. Taki kmetijski obrtniki so: klavci, krovci, tesarji, ki postavljajo razne kolibe in kozolce, kolarji, zidarji, ki izvršujejo manjše nebištvne adaptacije, v gotovem oziru tudi mizarji, kovači, kleparji itd. Taki obrtniki-samouki so večkrat naravnost pravi dobrotniki za kmeta, ki mu je nemogoče za vsako malenkost v oddaljenem mestu ali trgu iskati oblastno koncesioniranega obrtnika.«

Nas naravnost začuduje, kako more tako pisati ugledna oseba, ki bi kot bivši predstavnik slovenskega ljudstva, kateremu pripadamo gotovo tudi mi obrtniki, pač moral poznati težak gospodarski položaj obrtnika. Naj gospod Sušnik blagovoli vpoštevati, da je obrtništva v Dravski bano-

vini okrog 24.000 in da je večina te ogromne obrtniške mase navezana na življenje na kmetih, po vaseh in naseljih. Številni šušmarji odjedajo obrtniku ono malo skorjico kruha, ki jo še ima in mu ugonablja vsako pošteno eksistenco. Kmet ima posestvo in svoji družini more dati vsaj boren vsakdanji kruh. Kako pa naj preživlja obrtnik svojo čisto številno družino, ko nima polja in gozdov. Edina možnost bornega zaslužka pa naj mu izpodjedo šušmarji ali kakor jim pravi g. Sušnik: »obrniki-samouki«.

Če bi obveljalo to, kar hoče gospod Sušnik, bodo iz kmečkih vasi kmalu izginili še oni obrtniki, ki so sedaj ondi naseljeni. Povrnili se bomo v one »zlate stare čase«, ko je kmet delal obleko in obutev sam, ko je sam delal in popravil vozov in pohištvo, podkoval konje, prekrival strehe, zidal hiše in tesal skednje, hleve itd., itd.

Ali misli gospod Sušnik, da bo z ugonobitvijo podeželskega obrtništva in pospeševanjem šušmarjev (obrniki-samoukov) res koristil kmetu, za katerega zaščitnika se izdaja? Ali ne ve, da se Dravska banovina v velikem delu preživlja z obrtom? Ali je temu gospodu znano, kam gre do in kje najdejo svoj kruh deset-

soči kmetijskih otrok, ki morajo raz n gospodarjevega naslednika večinoma vsi v svet s trehuhom za kruhom? Kaj misli, da postajajo kmečki sinovi in hčerke sami študirani gospodje in gospodične? Ali gospod Sušnik kot bivši »zastopnik ljudstva« ne ve, da gre večina kmetijskih otrok, ki morajo od hiše, v obrtne poklice in to po večini na kmete, ker vajenec navadno samo pri podeželski obrtniku dobi tudi hrano in stanovanje ter večini tudi obleko?

Pa tudi občine bi vedele marsikaj povedati o davkih in dokladah. Ali ni obrtni »ta tisti, na katerega se v prvi vrsti opirajo občinske finance. Če uničite in preženete legalne obrtnike, ali mislite, da bodo davke plačevali »obrniki-samouki«?

Mislamo, da g. bivši narodni poslanec Anton Sušnik in »Domoljub«, ki je priobčil članek proti legalnim obrtnikom, nista storila kmečkemu ljudstvu prav nikake usluge, ko zagovarjata šušmarje. Politika uničevanja podeželskega legalnega obrtništva je tudi v škodo kmečkemu ljudstvu in blaginjam podeželskih občin. To je dobro pomniti g. Anton Sušnik in »Domoljub«. Zapomni si bode to pa tudi obrtništvo, posebno podeželsko. Prišel bo še čas, ko se bodo zaščitniki šušmarjev mogli uveriti, kdo jim je koristnejši in potrebniji: obrtnik-samouk (šušmar), ali pošteti legalni obrtnik-davkoplačevalec.

## Važne novosti v železniškem prometu.

Vprašanje preureditve železniškega prometa, na katerem je tudi obrtništvo jako interesirano, je že dalj časa predmet razprav ne samo v javnosti in gospodarskih korporacijah, temveč tudi v pristojnem ministrstvu za promet. V spominu bo našim čitateljem še kratko poročilo o strokovnjaških in interesantnih referatih zborniškega tajnika g. Ivana Mohoriča v zadnjih plenarnih sejah Zbornice TOI. Po poročilih iz Beograda je končno vendarle pričakovati, da se bo železniški obrat začel reorganizirati. Čuli smo že o velikem železniškem gradbenem programu, v katerem žal pogrešamo gradbo železniške zveze Slovenije z morjem preko Kočevja in Vrbovskega in Sušaka. Pravkar na prihajajo vesti, da se sestavlja v ministrstvu za promet načrt za popolno reforme celokupne naše prometne politike.

Med prvimi reformami, ki se bodo izvedle, bo uvedba motornih vlakov na posameznih najbolj frekventiranih lokalnih progah, ki niso posebno primerne za težke vlake. Ta reforma bo izvršena najdalje v teku enega leta.

Obenem namerava prometno ministvo v lastni režiji uvedi avtobusne proge, zlasti tam, kjer ni ugodnih železniških zvez. To vprašanje bo rešeno že v teku enega meseca in bo v okrilju prometnega ministrstva ustanovljen poseben odsek za avtomobilski promet.

V zvezi s splošno reformo je v načrtu tudi povečanje higijene v vlakih, ojačanje vagonov III. razreda in povečanje brzine osebnih in brzih vlakov.

S pomočjo novih brzovoznih lokomotiv, ki bodo dobavljene v bližnji bodočnosti, bo mogoče povečati brzino vlakov na 80 do 100 km. V zvezi s tem se bo pojavil tudi gornji ustroj prog in primerno opremlje vse večje postaje z modernimi signalnimi aparati. Na ta način se bo povečala hitrost vlakov tako, da bo trajala vožnja z brzovlakom med Beogradom in Zagrebom največ 7 in pol ure. Za ta dela je že zasiguran kredit v znesku 100 milijonov dinarjev.

K temu pripominjamo, da bi bilo nujno potrebno pospešiti na nekaterih naših progah vožnjo že obstoječih vlakov. Ne razumemo, zakaj je treba n. pr. na gorenjski progi Ljubljana-Planica ali Ljubljana-Bohinjska Bistrica tolikega postajanja, da se vozi z vlakom na razdaljo dobrih 30 km po štiri in pol ure ali pa pri zamudah celo po pet ur, kar znači, da prevozi vlak z vračunanimi postanki komaj po 20 kilometrov na uro ali štirikrat toliko, kakor prehodi zmernejši pešec.

Preureditev vagonov tovarnih v Brodu za izdelovanje poljedelskih strojev. Poroča se, da se bodo zastopniki jugoslovanskih tovarnih vagonov posvetovali v Brodu glede prelevitve od fabrikacije vagonov na fabrikacijo poljedelskih strojev. Država bi to preureditev podpirala s prispevki ter bi tudi stroje in drugo, kar je potrebno za fabrikacijo poljedelskih strojev, proglasila kot prosto carine. V velikem obsegu je tako preureitev izvršil Krupp, a od topov na vagonce.

## Pomočniški preizkuševalni izdelek in delo.

Ob zaključku učne dobe mladega rokodelca poraja se obče vprašanje po »pomočniškem izdelku«. Vsak strokovnjak mora pokazati svoje sposobnosti in znanstvo, ki si ga je pridobil v učni dobi, s preizkuševalnim izdelkom, odnosno s preizkušnjo v delu, kar pride potem tudi do izraza v spričevalu o prestani pomočniški preizkušnji. Svoječasno se je polagalo na ta izdelek veliko več važnosti, kakor danes, ko ni več običaj, da se od nastopajočega pomočnika zahteva stvarni in resni izdelek. Obžalovanja vredno je to dejstvo in moramo resno stremeti za tem, in sicer tudi v okvirju industrijskih podjetij, da vsak vajenec ob priliki vajeniške preizkušnje predloži tudi svoj pomočniški izdelek.

Oblika pomočniškega izdelka se bode umevno držala v smeri dotičnega poklica, kjer naj se pusti široki razmah sposobnosti izpraševanega kakor tudi rokodelski stroki. Ni potrebno, da zahteva preizkuševalni izdelek izrednih nadarjenosti vajenca ob njegovi izdelavi, temveč se mora polagati v prvi vrsti pozornost na to, kako je izvršil vajenec izdelek, ali je pri tem sledil običajnim rokodelskim določilom in ročnosti, in kako jih je uporabil v tem primeru. Žal so se izcimili v posameznih rokodelskih strokah preizkuševalni izdelki, ki se leto za letom pojavljajo pri preizkušnjah. Obžalovanja vredno je, da na ta način ne pridejo do pravega izraza obstoječe inviduelne lastnosti vajenca. Ključavničarski vajenci si običajno izberejo — izjeme so izvzete — ključavnico, kjer se dobe edino razlike med delavnicami, ne pa v okvirju delavnice. Tako izdelujejo vajenci enega ključavničarskega podjetja za preizkušnjo samo ključavnice, v drugem eventuelno kakšna štedilniška vrata. Vajenci kleparskega podjetja grade skozi cele generacije samo pečne predloške ali pa škropilke. Povrača se torej vedno eno in isti izdelek. Da, večkrat pride celo tako daleč, da se uporabljajo za preizkuševalno delo ista rizba in iste priprave.

Zelo slabo je tudi, da se vrši preizkušnja v drugem kraju, in ne tam, kjer se nahaja preizkuševanec, tako da ta ne morejo biti nadzorovani. Preizkuševalci dobe tedaj po izvršeni prijavi od komisije obvestilo in poziv, da se javijo s svojim izdelkom na določenem kraju in ob določenem času. Tako se je zgodil že obžalovanja vreden primer, ki ga moram še posebej omeniti. Vajenci so izdelovali v določenem podjetju dolga leta enak izdelek za preizkušnjo. Mogoče je bilo tudi, da mojster ni posvečal dovolj pozornosti pri nadzorstvu, ko so vajenci delali. Vsekakor se je dognalo, da je vsakokratni izpraševalec skozi leta predlagal en in isti izdelek in nihče od izpraševalne komisije ni opazil te goljufije!

Drugi slučaj: Poudarjel sem že, da naj pokazeta vajenska preizkušnja in preizkuševalni izdelek sposobnosti mladega pomočnika in da se mora vsled tega obračati veliko večja pozornost na izdelek kot na vprašanja. V tem primeru je izdelal neki notorično zelo slab vajenec svoji nespособnosti podoben izdelek. Dotični predmet — klešče — je bil tako slab,



da za ugotovitev napake ni bila potrebna nobena posebna strokovna usposobljenost. Vajenec se je podal s tem izdelkom k preizkušnji in se vrnil popolnoma radosten in žarečih uči nazaj s preizkuševalnim spričevalom, ki potrjuje uspeh preizkušnje s »prav dobrim«. Nepotrebna je k temu vsaka nadaljna opazka. Na vprašanje pojasni vajenec, da je bilo glavno vprašanje izpraševalne komisije, ako so izpraševanci prinesli s seboj — izpraševalno pristojbino! Pregled izdelkov je bila postranska stvar in površnost, kajti izpričevala so bila že pred preizkušnjo izpolnjena in potrjena. Dovoljeno mi naj bo, da to omenim, a pripomnim, da so navedeni resnični slučajji le obžalovanja vredne izjeme. Toda vzbude se misli, da imajo mojstri, ki se večkrat upravičeno pritožujejo o nazadovanju našega obrtnega naraščaja, jako slabe pojme o svojih dolžnostih kot preizkuševalni mojstri in tako nasprotujejo svojim lastnim poklicnim interesom in si sami režejo svoje meso.

(Nadaljevanje sledi.)

## Tečaji.

Odgoditev mizarskega tečaja za luženje v Mariboru. Opozorjamo zainteresente, da se preloži mizarski tečaj za luženje v Mariboru, ki bi se imel vršiti v soboto 6. t. m. na drugo soboto 13. decembra. Prijave naj pošljejo vsi, ki bi se hoteli udeležiti tečaja, najkasneje do torka 9. decembra t. l. neposredno Zavodu PO Zbornice TOI v Ljubljani, ker se bodo poslala vsakemu udeležencu še posebej pismena navodila. Tečaj bo trajal dva dni, t. j. v soboto in nedeljo.

## Nekaj besed o pravilnem izvrševanju kurilnih naprav.

D. K. Z. prinaša zanimive opozoritve in nasvete izkušenega strokovnjaka v izvrševanju ogrevalnih naprav. Ker utegnejo koristiti tudi našim instalaterjem, odnosno kleparjem, jih priobčujemo v naslednjem izvlečku.

Od vseh sistemov centralne kurjave mora zanimati instalaterske obrtnike še posebno nova mala kurjava. Pri centralnih kurjavah imamo kakor znano, jako različne sisteme. Razlikujemo zračno kurjavo, ki je bila prva moderna centralna kurjava, dalje parno kurjavo z visokim in nizkim pritiskom in končno kurjavo na toplo vodo, ki pretežno prihaja v poštev za stanovanjske hiše.

Zračne kurjave komaj prihajajo v poštev za stanovanja in poslovne prostore, ker imajo poleg drugih slabih strani tudi to, da so drage in obratovanje z njimi mnogo več stane, kakor pri kurilnih napravah drugih vrst.

Parna kurjava se deli v tako z visokim pritiskom in kurjavo z nizkim pritiskom. Prve vrste kurjave prihajajo v poštev pretežno pri tovarnah, pri katerih že obstojajo kotli z visokim pritiskom, zato ni treba posebnega kotla, marveč se reducira napetost obstoječe pare z visokim pritiskom, nato pa ta para uporabi za kurjavo.

Posebna vrsta parne kurjave je odparilna kurjava. Pri tej se uporablja odhajajoča para strojev za kurjavo.

Večje zanimanje pa moramo posvetiti parni kurjavi z nizkim pritiskom. Ta ima posebno kotlarno, večinoma z členskim kotlom iz litega železa in dela s parnim pritiskom 0-1 Atm., še bolj pogosto pa 0-5 Atm. V kotlu se proizvaja para in napeljuje potom posebnih cevi v kurilna telesa. Para se zgosti v kurilnih telesih v vodo, ki odteka po posebnih ceveh proti kotlu, da se zopet izpremeni v hlape.

Glavno torišče za parno kurjavo z nizkim pritiskom so velike hiše s poslovnimi prostori, cerkve, tovarne in druge večje zgradbe.

Za stanovanjske hiše prihajajo v poštev skoro izključno le toplovodne kurjave z nizkim pritiskom; to je takozvana težka kurjava, t. j. voda se v

kotlu segreje, vsled segretja izgubi na teži in stopa v cevne naprave ter pride tako do kurilnih teles. Tu odda skozi radiatorje itd. svojo toploto na sobe in se shladi, postane težja in teče zato sama od sebe zopet proti kotlu.

V večjih stanovanjskih hišah, tudi v enodružinskih hišah, se postavi kotel v klet. V poštev prihajajo skoro samo litoželezni členski kotli. Ti so opremljeni z vsemi potrebnimi armaturami, predvsem z uravnavalcem toplote, ki deluje avtomatično in se z njim uravnava toplota na primerno stopinjo.

Segreto vodo dovajajo v kurilna telesa dotočni vodi (Vorlaufleitungen). Voda se ohladi v kurilnih telesih in prihaja po povratnih vodih (Rücklaufleitungen) zopet v kotel. Povračanje vode se pri večjih napravah, n. pr. za bolnice, pospešuje s črpalkami. Dotočni vodi se namestijo po krajevnih razmerah na stropu kleti, v nadstropjih ali pa celo v podstrešju. Povratni vodi se namestijo na enak način. Cevi obstoje iz navadnih normalnih plinskih cevi ali iz patentirano varjenih vrelnih cevi. Smatramo, da instalaterjem ni potreba razlagati še podrobno, kako je treba vdehati in instalirati te cevi.

Vsak radiator dobi pri priključku dotočnega voda uravnavno pripravo, s katero se lahko deloma ali popolnoma zapre dotok. Kakor znano, se pri ogrevanju voda raztegne in je zato za sprejem te množine vode potrebna posebna posoda, takozvana raztezalna posoda, ki je pritrjena na najvišjem delu naprave.

Sedaj hočemo govoriti o etažni kurjavi, ki gotovo najbolj zanima instalaterja.

Pred vojno smo poznali kot etažno kurjavo samo kuhinjsko kurjavo, pri kateri je služil kot vir toplote kotel kuhinjskega štedilnika. Pri tej kurjavi se dotočni vodi pritrjujejo na strop, povratni ali odtočni vodi pa v tla ali na strop spodnje etaže. Pri etažnih kurjavah je treba gledati na to, da se dobi čim manjša mreža vodov. Zato se kurilna telesa namestijo najčesteje na notranjih stenah, odtočni in zbiralni vodi pa seveda v hodnikih. Načelno se priporoča, da se pri etažnih kurjavah namestijo kotel in radiatorji v isti višini in sploh kurilna telesa pritrjujejo visoko, da se na ta način doseže boljša cirkulacija.

Kuhinjska kurilnica pa izgineva ondi, kjer se kuri s plinom, ker se le malo uporabljajo štedilniki na les ali premog in zato ni mogoče zidno segrevati vodnega kotla za centralno kurjavo.

(Nadaljevanje sledi.)

Dipl. tehn. Tone Poljšak:

## Obrtnik in elektrika.

(Nadaljevanje.)

Od razdelilca, ki je, kot smo že povedali, običajno združen s števecem, se električni vod porazdeli do poedinih objektov, ki ga uporabljajo. Te vode imenujemo izvode.

Izvodi se delijo v tri glavne skupine in sicer v take za stalno nameščene svetilke, dalje v izvode z zatičnim kontaktom, na katerega se priključijo lahko katerikoli aparat ali svetilka, in pa na izvode k fiksno postavljenim motorjem in aparatom. Posebno poizno je pri napravi nove instalacije v delavnici polagati na to, da se namesti na pripravnem kraju vsaj eden, če ne več zatičnih kontaktov in to tudi, če si momentano ne nameravate nabaviti kak aparat ali prenosno svetilko. Z ozirom na vsestransko uporabnost elektrike pride prej ali slej čas, da si nabavite, če že ne drugega, vsaj ročno svetilko in ker nimate montiranega zatičnega kontakta, ovijete pri svetilki pod žarnico razvodni okov, tako da vam potem priključni kabel visi navzdol od svetilke in dela napoto poleg tega, da je lahko tudi usodno za življenje ljudi.

Pravilo naj bo torej: Nikoli ne priključujte aparatov in ročnih svetilk na svetilna telesa, temveč imejte za te svrhe v delavnici nameščenih po več kontaktov na različnih krajih, tako da izhajate s čim najkrajšim priključnim kablom. V delavnici pa naj

se tudi z izvodi za razsvetljavo ne štedi; kajti če se v istem prostoru namesti en izvod več, se to v skupni ceni instalacije pozna prav malo, a če se že hoče štediti v obratu s tokom, se itak lahko ugasne ena ali druga svetilka. Pravilno se da v delavnici montirati na strop ena ali več svetilk za splošno razsvetljavo prostora, a k vsakemu delovnemu prostoru se namesti še po en izvod na tako mesto, da dobro razsvetljuje delovni objekt ali da ne blešči v oči. Nikoli naj se v delavnicah ne skuša štediti na ta način, da se montira svetilka na potezalni pendli ter da se jo potem vleče in privezuje po potrebi iz kota v kot. To ni samo nekomodno, temveč so bila taka svetila že večkrat vzrok smrtnih nesreč.

Instalacija, svetila in drugi električni objekti so v obrtniških prostorih podvrženi vse drugačnim vplivom, kakor pa v stanovanjih. Zato morajo biti tudi drugačni. Tako stikala in zatični kontakti, ki sta sicer izvrstna za uporabo v stanovanjskih prostorih, normalno nista uporabna za delavnice. Stikala naj se namesti na zavarovanem prostoru, ali pa naj bodo iz posebne masivne konstrukcije. Isto velja tudi za zatične kontakte. Najbolje so uporabni takozvani vododržni zatični kontakti in stikala iz bakelita, ker je pri teh okrov poseben močne konstrukcije, tako da se ne razbije tako hitro. Če se vodov ne položi v posebne cevi pod ometom, se jih mora položiti v posebne cevi nad ometom. Ako so prostori popolnoma suhi, se uporablja takozvana Pöschlova cev, ki je zvit iz jeklene pločevine. Če pa so le kolikaj vlažni, je treba uporabiti jeklene oklopne cevi, ki so brezšivno vlečene in znotraj obdane z izolirnim papirjem.

V skladu z vrsto obrata morajo biti tudi svetilni objekti. Predvsem je treba gledati na masivno izvedbo in zaščiteno konstrukcijo tako, da ni mogoče slučajno priti v dotik s tokovodnimi deli. Vsi svetilni objekti morajo imeti okove tako zavarovane, da je tudi pri uvijanju ali izvijanju žarnice absolutno nemogoče priti v dotik z električnim tokom. V splošnem morajo stropne svetilke dajati razpršeno svetlobo, tako da je vsa površina delavnice enakomerno razsvetljena, svetila za razsvetljavo poedinih delovnih mest pa morajo imeti globoke senčnike, da ne svetijo delavcu v oči, temveč da mečejo svetlobo le v delovni predmet.

## Bodite oprezní pri nakupovanju inozemskih strojev!

Naše kraje preplavljajo agenti inozemskih tovarn in ponujajo razne stroje. Običajno podkrepljujejo svoje ponudbe z zatrjevanjem, da se stroji, kakoršne ponujajo, ne izdelujejo v naši državi, in da se torej morejo uvažati carine prosto tudi v primerih, v katerih bi morali vedeti, da njihova trditev ni točna. Ljudje največkrat verjamejo, da bodo mogli dotični stroj res brez nadaljnega uvozi carine prosto in se odločijo za nakup. V zadnjem času se množe primeri, da naročniki inozemskih strojev še le ob dospetu strojev na carinarnico zvedo, da so naročeni stroji sploh ne morejo uvažati carine prosto ali pa, da morajo za carine prost uvoz še le positi, če so za to sploh dani predpisani pogoji. S tem prihajajo naročniki inozemskih strojev največkrat v veliko zadrego, ker jim carina poviša ceno tako, da je ne zmorejo, ali pa je stroj tako drag, da ni zanje več rentabilen. Spricho tega je za intesente inozemskih strojev, za katere reflektirajo carinsko oprostitev, nujno potrebno, da se v vseh dovolj živih primerih še pred naročilom prepričajo, ali in v koliko so dani pogoji za carine prost uvoz dotičnih strojev. Take informacije je dobiti pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

## KAJ JE NOVEGA.

Razna poročila: Tuje valute so veljale v prošlem tednu povprečno v dinarjih. Berlin (nemška marka) 13-49, Budimpešta (madžarski pengő) 9-89, Curih (švicarski frank) 10-96, Dunaj (avstrijski šiling) 7-97, London (angleški funt) 274-66, Newyork (dolar) 56-46, Pariz (francoski frank) 2-22, Praga (českoslovaška krona) 1-68, Trst (italijanska lira) 2-96.

Železniška zveza Slovenije s Sušakom po progi Kočevje—Vrbovsko se namerava začeti graditi že v najkrajšem času, ker so skoro polovico gradbenega kapitala dali na razpolago ljubljanski bančni zavodi; gradba bo stala okrog 200 milijonov Din.

Zavod za pospeševanje obrta po vzoru zavoda ljubljanske zbornice se je ustanovil pred kratkim tudi pri Zbornici TOI v Zagrebu.

Parlamentarna kriza v Avstriji je končala s sestavitvijo vlade iz krščanskih socialcev, kmečke zveze in Schöbrove meščanske skupine, izločeni pa so bili predstavniki fašistovske »Heimwehr« in socialni demokratje.

Znižanje cen kruha je naročila banska uprava Dravske banovine pa nalogu ministrstva za notranje posle ter dala srečnim načelstvom navodila, da podvzamejo potrebne korake.

Konferenca gospodarskih zbornic glede zakona o skupnem davku na poslovni promet se je pričela v Beogradu ter bo trajala do srede meseca decembra.

Zunanji minister Marinković namerava v kratkem izvršiti oficijelni obisk v Atenah, kar daje grškemu časopisu in javnosti povod, da izraža svoje simpatije in veselje nad tem, da se bo s tem obiskom utrdila in manifestirala jugoslovansko-grška prijateljska zveza.

Načelnik ministrstva trgovine in industrije Milivoj Savić, ki je znan med našimi obrtniški krogi, in ki je, kakor znano igral veliko vlogo v naši trgovinski, industrijski in obrtni politiki, je bil s kraljevim ukazom upokojen.

Samoupravne trošarinske doklade se ne plačujejo od dobav za vojaštvo, temveč imajo oni, ki jih plačujejo, pravico do povračila na podlagi potrdila, overljenega od vojaškega oblastva.

Pasivnost naše zunanjetrgovinske bilance se je v mesecu oktobru zopet poslabšala, ker je vrednost izvoza napram oktobru leta 1920 padla od 991-3 milijona na 662-1 milijona Din, torej za več desetih mesecih lanskega leta izvozili kakor eno tretjino; dočim smo v prvih za 6829 milijonov, smo izvozili v teh mesecih letošnjega leta samo za 5668-9 milijonov Din, torej več kot pol milijarde manj.

Razširjenje kolodvorov v večjih mestih se namerava izvršiti že v kratkem, in sicer v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Skoplju in Nišu.

Ženevska carinska konferenca, katere so se udeležili tudi jugoslovanski delegati, med temi tajnik ljubljanske zbornice TOI g. Ivan Mohorič, je končala in je važno vprašanje poprečnih carin za agrarne države ostalo nerešeno, odnosno, da agrarne države jugovzhodne Evrope niso prodrle s svojimi zahtevami.

Elektrarna v Žirovnici, last Dravske banovine, se namerava razširiti ter se je pred kratkim vršil že tozadevni ogled na licu mesta.

Zakon o vodnih silah, ki bo velike važnosti za obrtne stroke, ki so odvisne od vodnega pogona ali ki imajo za predmet vodne naprave, in kateri bo pomenil lahko temelj za elektrifikacijo dežele, je bil te dni v razpravi pred Vrhovnim zakonodajnim svetom, kateremu je predsedoval g. Ivan Hribar.

Zakon o kmetijskih zbornicah, ki je v načrtu izdelan, predvideva centralno kmetijsko zbornico v Beogradu in kmetijske zbornice po banovinah, ki bi bile sestavljene iz delegatov sreskih kmetijskih odborov in predstavnikov zvez kmetijskih zadrug, katerih funkcjska doba bo znašala 4 leta.

Delo na reformi socialnega zavarovanja je po izjavi ministra Preke že tako daleč, da je bil izdelan in že predložen ministrskemu svetu novi zakon o socialnem zavarovanju delavcev.



## Z ORGANIZACIJ.

**Zadruga konjačev za Dravsko banovino** v Ljubljani poziva vse člane, da se nemudoma zglase pri svojih občinah in srezkih načelstvih glede ureditve letnih plač, ker je zadeva zelo nujna. Plače morajo biti do 15. decembra t. l. že urejene. Obenem se poziva članstvo, ki še ni plačalo zadruzi predpisane ustanovnine in zadrugne doklade za leto 1930, da isto do 31. decembra plača in se tako izogne neljubemu izterjavanju. Kdor nima položnice, naj takoj javi zadrugi, ki mu jo bo takoj poslala. — Načelstvo.

\* \* \*

**Obrtno društvo v Laškem** priredi v ponedeljek, dne 8. decembra 1930 (praznik Brezm. spoč. Dev. Mar.) v dvorani hotela »Savinjac« v Laškem obrtniški in družabni sestanek. Začetek je ob 15. uri, t. j. ob 3. popoldan. Vstopnina prost. Posebnih povabil ni! Dnevni red bo prav zanimiv ter zabaven in radi tega se vabi vse prijatelje obrtništva na polnoštevilno udeležbo.

\* \* \*

## O obrtniških razmerah v Dravogradu.

Pod tem naslovom je objavil predsednik obrtnega društva v Dravogradu gosp. Josip Kac v Obrtnem Vestniku z dne 24. oktobra 1930 štev. 43 dopis, ki je verno zrcalo razdrapanih razmer med obrtništvom tukajšnjega kraja.

Predno preidem na posamezne točke, moram da povdarim, da naša zadruga ni bila nikdar proti ustanovitvi Obrtnega društva in so vse trditve, da bi bili mi proti društvu, netočne. Da pa se ne oklene vse obrtništvo društva, ne zadene na tem naše zadruga nikakr krivda.

Cilji vseh obrtniških društev so lepi in so društva posebno v današnjih časih nujno potrebna, to uvidi vsak obrtnik, toda treba je, da so na čelu društev ljudje, ki jim je prvo interese obrtništva in gojitev skupnosti, ne pa osebno sovraštvo.

Mirno bi prišel preko tega vsega, ker imam zavest, da se je pod mojim vodstvom vodilo zadrugo vsa leta po zakonskih določilih, kajti moje zadrugno poslovanje je bilo ponovno vidirano po obrtno-zadružnem nadzorniku in se je vselej našlo v redu, to zelo dobro tudi g. predsednik Kac, ki kljub temu rovari dalje in seje, nesporazum med obrtništvom z raznimi brezpredmetnimi pritožbami, namigavanji itd.

Ker pa spravlja pred okriljem Društva stvari v javnost, ki bi marsikaterega nepoučenega lahko pripravile do tega, da bi končno prišel mi-

sliti, da je vendarle nekaj v ozadju, odgovarjam vsaj na glavne njegove stavke.

1.) Gospod predsednik Kac govori najprej o nezdravih razmerah v naši zadrugi ter pri tem tudi pravi, da se pri nas sicer vrše seje in občni zbori, toda kako? Na to mirno navam, da so v naši zadrugi razmere povsem zdrave.

Glede obrtnega sestanka, ki se je vršil v maju 1929 v Prevaljah, na katerega naj bi bil po Kacovi trditvi poslan v imenu naše zadruge g. Elsner, se je konstatiralo na našem zadnjem obnem zboru, na katerem je bil navzoč tudi predsednik g. Kac, da zadruga Elsnerja ni poslala, udeležil pa se je sestanka na povabilo zadruge v Prevaljah kot nekdanji njihov član.

Neresnična je dalje tudi trditev, da kašem podpisani razne pritožbe društva prizadetim strankam, res pa je, da iste rešujem po zaslišanju odbora.

Ne bi polemiziral z g. Kacom, kajti podpisani delujem v zadrugi že mnogo let. Še bolj nerad pa se spuščam z njim v debato v vprašanjih, ki se tičejo naših skupnih obrtniških interesov, ker dobro vem, da sloga jači, nesloga tlači, vendar pa sem bil k temu izzvan.

Povdaril sem že, da kakor vsak napreden obrtnik, tako tudi jaz in ostalo Dravogradsko obrtništvo stremimo za tem, da se obrtništvo osamosvoji in si z združenimi močmi skuša izboljšati svoj položaj, radi tega mi nismo in tudi nikdar nismo bili proti Obrtnemu društvu, to poudarjam predvsem v informacijo vsem onim v našem srezu, kateri so o razmerah v Dravogradu samo enostransko poučeni.

Da nismo proti Obrtnemu društvu, je kot dokaz tudi dejstvo, da je odbor naše zadruge, vkljub raznim napadom v javnosti in za kulisami na obrtno zadrugo odnosno na njeno načelstvo, votiral za letošnji obrtniški praznik, ki ga je priredilo obrtniško društvo v Prevaljah, večjo vsoto. To je fakt, katerega pa g. Kac seveda povsod zamolči.

Zelimo skupnega dela za naš obrtniški stan, toda to delo naj se ne omeji na razne osebne napade, medsebojne prepire in natolcevanja, temveč na tovariško sodelovanje vseh, ki jim je interes društva na srcu.

Zelim miru in sprave med obrtništvom, to želi tudi večina tukajšnjega obrtništva. Oni pa, ki sejejo razdor, naj raje mirujejo. S tem se bodo duhovi pomirili in obrtništvo bo potem z združenimi močmi šlo v boj za izboljšanje svojega težkega položaja.

**Pondeljak Pavel,**

načelnik Skupne obrtne zadruge v Dravogradu.

(Op. uredništva: Priobčili smo lojalno tudi ta članek kot odgovor, pri čemer smo seveda morali izpustiti ostrine, ki bi utegnile nasprotovati tiskovnemu zakonu. Obe strani sta se izjasnili. To bo gotovo pripomoglo do pomirjenja in ozdravljenja, če bo na

obeh straneh dobra volja in prepričanje, da osebna nasprotstva ne smejo kaliti požrtvovalnega skupnega delovanja za interese obrtnega stanu. Obrtništvo hoče dela, a ne sporov! Zato želimo tudi mi, da si podajo naši vodilni možje k skupnemu delu tovariško roko in pozabijo na osebna nasprotstva, če seveda taka obstojajo. S tem je ta polemika za nas končana.

## Posvetovalnica.

**Disston - žepna vodna vaga.** Na vprašanje glede te vodne vage smo se obrnili do tvrdke Leopold Weisz, Bratislava, Miezkiwiczewa 3, ki izdeluje te vage, ter dobili pojasnilo, da je dolžina te priprave 25 cm, teža 50 gramov, stane 43 češkoslovaških kron, etui 4 Kč, carina pa bi predvidoma znesla kake 3 Din (1 Kč 168 Din).

**Dolžnost prijave za strojno opremo delavnice.** Obrtni red predpisuje v § 25, da je potrebna oblastvena odobritev delavnice, ki se obratuje v njej s posebnimi ognjišči, parnimi stroji, drugimi motorji ali vodnimi napravami. Ako se v delavnici namestijo stroji za obdelovanje lesa, je treba prositi za odobritev. Prošnja se vloži pri srezkem poglavarstvu ter prilože načrti delavnice s strojno opremo.

## RAZNO.

**Za mehanike.** Po čl. 30 uredbe o varstvu javnih potov se smejo uporabljati poleg napolnjenih gumijevih pnevmatik tudi takozvane polpnevmatične, ki spadajo v vrsto elastičnega gumija.

**Pozor fotografii!** Tvrdka International News Thota, 235 East 45 th Street, Newyork City, kupuje vse fotografije, ki so posebno znamenite, kakor na primer fotografije svetovnoznanih oseb, posebnih scen in lepih krajev.

**Boj proti brezposelnosti v U. S. A.** Proti brezposelnosti in gospodarski krizi se bori Zedinjene države na velepotezen način. Zbran je že sklad skoraj pol milijarde dolarjev, ki naj pomore do omiljenja brezposelnosti in do zopetnega poživljenja gospodarstva. Velike zasebne industrije so napovedale obsežen delovni program. Ship-board (plovni urad) je šel z dobrim zgledom naprej in je izdelal ladjegradbeni načrt za bodoče leto, ki bo zahteval 50 milijonov dolarjev in bo nudil zaposlenost 30.000 delavcem. Velika industrijska središča Detroit, Cleveland in Chicago hočejo število brezposelnih znižati prav tako z obsežnimi javnimi deli. V U. S. A. upajo, če bodo vsi činitelji složno delovali, da bo gospodarska kriza in ž njo vred brezposelnost kmalu in bistveno omiljena.

**Važno za naše avtotakse in lastnike avtomobilov.** Po pravilnikih o umetnih

upaljačih in vžigalnikih od 17. oktobra t. l. morajo v teku 60. dni (to je do 16. dec.) vsi imetniki električnih vžigalnikov na avtomobilih, ki niso žigosani, plačati predpisano monopolsko takso (50 Din) pri najbližji pooblašeni carinarnici (to so glavne carinarnice v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Subotici), kjer se vžigalniki opremijo z žigom. Kdor bo po preteku tega roka imel nežigosan vžigalnik, se bo po odredbah pravilnika smatral in kaznoval kot tihotapec.

**Vloge pri bankah v Jugoslaviji.** Bančna zveza Vojvodine priobčuje v svojem letnem poročilu statistične podatke o vlogah pri jugoslovanskih bankah, ne glede na hranilnice. Na koncu leta 1929 so znašale bančne hranilne vloge v vsej državi 12451 milijonov dinarjev. V Srbiji in Črni gori jih je bilo za 3740 milijonov, v Hrvaški-Slavoniji 4326 milijonov, v Bosni-Hercegovini 440 milijonov, v Vojvodini 1510 milijonov v Dalmaciji 1722 milijonov, v Sloveniji 713 milijonov. Nizko število Slovenije rezultira iz čejstva, da nalaga tukajšnje ljudstvo svoje prihranke pretežno v hranilnice, kjer jih je bilo na koncu preteklega leta za 2500 mil. Din.

**Kožni sejem.** Tradicionalni sejem oziroma dražba kož divjadi se vrši zopet prvi ponedeljek po Sv. Neži, t. j. dne 26. januarja 1931 v Ljubljani v prostorih velesejma. To organizirano prodajo lovskega pridelka izvede »Divja koža«, ki je novovečanje kož uredila po vzorcu modernih svetovnih trgov in dosegla velik ugled pri svetovnih trgovcih. Edino potom »Divje kože« je mogoče našim lovcom vnovčiti blago za cene, ki mu gredo. Lovci, zbirajte kože divjadi, da jih čimveč prinesete oziroma pošljete na naš skupni sejem. Opozorjamo Vas pa tudi, da kožuvinno dobro pripravite. Vsako leto imate priliko videti, kako ceno doseže lepo posušena kožuovina, če je tudi drugače v kakovosti morda nekoliko slabša, dočim mnogo sicer najboljših, toda slabo prikrojjenih kož divjadi nihče neče kupiti. Kože pošiljajte na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem, v večjih množinah po železnici, v manjših pa po pošti. Če Vam navodila in pogoji sodelovanja niso morda še znani, obrnite se z dopisnico na isti naslov, ki Vam jih bo takoj poslal.

**Obtok bankovcev v Jugoslaviji** znaša po zadnjem izkazu Narodne banke 5214 mil. Din; kovinsko kritje je izkazano z 286 milijoni Din, dolg države s ca 3 milijardami Din.

**Konkurzi v novembru.** Po statistiki Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani so bili v novembru razglašeni v Dravski banovini 4 konkurzi, vrh tega pa sta bili razglašeni 2 prisilni poravnavi; skupaj je bilo torej 6 insolvent nasproti 6 v oktobru in 13 v septembru. Za vso državo je društvo registriralo 36 konkurzov in 25 prisilnih poravnav, skupaj 61 insolvent, nasproti 86 konkurzom v novembru preth. leta. Po statistiki Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu pa smo imeli v novembru vsega 33 konkurzov

Ivan Mihelič st.:

## Zapiski s poučne ekskurzije.

Naslednji dan dopoldan so si ogledali elektrotehnično tovarno Škodovke. Ta tovarna je v obratu že nekaj let, ter je radi tega vsa njena oprema nova in najmodernejša. V tej tovarni izdelujejo motorje, transformatorje, generatorje, oljna stikala itd. Videti je bilo v izdelavi mnogo velikih transformatorjev in generatorjev. Vlitke za svoje izdelke dobi tovarna od zunaj, vse nadaljno delo do končnega izdelka pa izvrši doma. Iz oddelka za štančanje dinamo-pločevine, od najmanjših do največjih dimenzij, se pride v oddelak za struženje, rezkanje in vrtanje posameznih delov za motorje in dinamo-stroje. Nato sledi oddelak za zlaganje in stiskanje dinamopločevine na osi in ohišja, temu je priključen oddelak za ovijanje in izdelavo šablonskih ovojev za motorje, dinamo-stroje in transformatorje.

Prav tam pa je tudi preizkuševališče za manjše elektrostroje. Oddelak za montažo in glavno preizkuševališče večjih elektrostrojov je izredno dobro opremljen.

Ves razvoj tovarne kaže, da je Škodovka na pravi poti, da razmahne tudi to novo tovarno do svetovnega slovesa. To se opaža zlasti radi tega, ker se neprestano razširja in udeleženci ekskurzije so videli, da se dovršuje veliko tovarniško poslopje, ki ima zelo ozročno ogrado ostrejša električna varjenje. V tej tovarni so električna lokomotive opremljene na podlagi izkustev moderne elektrotehnike, njihova zunanja oblika je zelo lična.

Naslednji dan pa so ekskurzisti stremeli nad zgodovinskimi lepotami zlate Prage. Skoro niso verjeli svojim očem. Prehitro so se morali ločiti od tega prekrasnega vlemesta, ki za služi svoj pridevek »zlata« v polni meri.

Drugi dan popoldne so bili na Dunaju v tovarni Siemens & Schuckert v Engerthstrasse. Na žalost je bil čas

za pregled te tovarne pretesno omejen, vsled tega so si vse v veliki naglici ogledali. Vrstili so si oddelki za električne stroje (motorje, transformatorje itd.). Interesanten je bil ogled najnovejše izdelave varovalk, stikal in različnih drugih delov za hišne instalacije. Posebno izčrpna za hišne instalacije. Posebno izčrpno svojih strokovnjakov izdelavo, preizkušnjo in rabo različnih toplotnih aparatov, ki se s pridom uporabljajo v vseh modernih kuhinjah in stanovanjih ter s tem olajšajo in modernizirajo težko delo našim gospodinjam.

Zadnje točko programa je tvoril ogled električne centrale Siemens na Dunaju. Začudenje pa je vzbučilo pri udeležencih postopanje vodstva te centrale, ko se jim je po enournem čakanju odprlo vrata centrale in se razkazalo le en del električnega obrata in sicer le stari del z zastarelo stikalno napravo. Le pičle tričetrt ure je trajal ogled.

V ogledanem delu se nahajajo trije turboagregati po 22000 KW in star

parni stroj z generatorjem za 5000 KW, ki je še danes v obratu. Stikalna naprava je zastarela. V kotlarni se nahaja cela vrsta kotlov, eni za 14 Atm, novejši pa že za 25 Atm. Kuri vo se dovaja popolnoma avtomatično od vagona do kurišča. V predprostoru kotlovnice je nameščena vodočistilna naprava.

V splošnem se mora ugotoviti, da je imela ekskurzija popoln uspeh in da so si udeleženci pridobili mnogo modernega tehničnega znanja ter videli mnogo prirodnih krasot novih mest. Po končani turneji so vsi z največjim zadovoljstvom povljarjali, da so z rezultatom ogleda zelo zadovoljni ter so se razšli v pričakovanju, da bi jim tudi v prihodnjem letu bila dana možnost novega poučnega potovanja, da si na ta način razširijo in utrdijo svoje strokovne znanje, ker naša mlada država nujno rabi domač naraščaj v svrhu osamosvojitve od deloma vsiljivih in nepotrebnih tujih strokovnjakov.



# MEDIĆ-ZANKL

tvornice olja, firneža, lakov in barv (boja)  
d. z o. z.

Centrala v Ljubljani \* Lastnik Franjo MediĆ  
Tovarne: Ljubljana-Medvode-Domžale  
Podružnice in skladišča: Maribor, Novisad

in 34 poravnanih postopanj, vsega 67 insolvent nasproti 85 konkurzom v novembru preth. leta. Od insolvent odpade v novembru (prva številka konkurzi, druga pris. poravnave): na Srbijo in Črno goro 12 + 4 (lani 68), na Hrvatsko in Slavonijo 9 + 11 (6), na Slovenijo in Dalmacijo 4 + 4 (20), na Bosno in Hercegovino 6 + 1 (1) in na Vojvodino 2 + 14 (48). Od početka leta je bilo v vsej državi registriranih 578 konkurzov in 156 prisilnih poravnav, skupaj 734 insolvent nasproti 994 v istem razdobju preth. leta. Nazadovanje insolvent je opaziti skoro izključno v Srbiji in Črni gori.

Nov predpis za pošiljke v Francijo. Od 25. novembra dalje mora biti spodaj navedeno, v Francijo namenjeno blago opremljeno s svedočbo izvora, izdano od Trgovske zbornice produkcijskega območja. Blagovne vrste so: živa in zaklana perotnina, golobje, žitarice in razna živila, sladkor, melasa, navadni les (razen smolnatega) v štorih največ 2 in pol metra za izdelovanje lesovine (za papir), želatina, olein, stearin, oljna kislina, stearinova kislina.

Gostaščina še ostane. Vrhovni zakonodajni svet je danes sprejel zakon, ki pooblašča mestne občine, ki so doslej pobirale gostaščino kot občinsko davščino na hišno najemnino, da smejo ta davek obdržati še do 1. januarja 1932. Kakor znano je finančni minister s svojim odlokom ta davek za prihodnje proračunsko leto odpravil. Ker pa so prišle mestne občine, ki ta davek pobirajo, zaradi tega v velike finančne nepravilike, se je pobiranje tega davka začasno dovolilo še za eno leto. Med tem časom pa morajo občine svoje finance preurediti tako, da bodo našle na drugi strani kritje za izpad tega davka. Namen odprave tega davka je predvsem v tem, da se znižajo najemnine, ker je znano, da prevale hišni posestniki ta davek v celoti na najemnike.

Nad eno milijardo znašajo po zadnjih statističnih podatkih vloge pri slovenskih regulativnih hranilnicah, kar dokazuje, kako važno vlogo igrajo ti zavodi v našem gospodarstvu.

Proračun centrale delavskih zbornic znaša okrog enega milijona dinarjev ter odpada na plačo glavnega tajnika letno 120.000 Din, ostalih dveh tajnikov pa po 72.000.— Din.

## DOBAVE.

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1300 kg peresnega jekla in 400 kg Siemens-martinovega železa ter glede dobave 500 kg grafita in 50 kg boraksa. — Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. decembra t. l. ponudbe glede dobave 18 inozemskih revij iz leta 1931. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1 armature za lampe; do 15. decembra t. l. pa glede dobave 1 univerzalnega brusilnega stroja, 100 m<sup>3</sup>

plovov, 1 kompresorjevega agregata, 50 kg vodnega stekla in 50 kg barvila »Antoxyd«. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 11. decembra t. l. ponudbe glede dobave bodeče žice in podkev, 15 sodov masti za jamske vozičke in 16 komadov koles za zavoro. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 11. decembra t. l. ponudbe glede dobave 150 komadov vrčev za vodo, raznega električnega materiala, 300 komadov konjskih podkev, 30 komadov krtač, vijakov z maticami, azbestnega materiala, usnjatih jermen in 1000 metrov okroglih vrvi. — Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 11. decembra t. l. ponudbe glede dobave impregniranih drogov in karbida. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 12. decembra t. l. ponudbe glede dobave skretnic, tračnic in raznega materiala za kolosek. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 14. decembra t. l. ponudbe glede dobave eternita, žebeljev, raznega orodja. — Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 15. decembra t. l. ponudbe glede dobave minija, lanenega firneža, ter pentina, žveplene kisline, salmijaka, grafita, sadre ter glede dobave 2000 kg dinamo olja. — Direkcija državnega rudnika Ugljevik sprejema do 15. decembra t. l. ponudbe glede dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 12. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave električnega materiala dne 13. decembra t. l. glede dobave telegrafskih trakov; dne 15. decembra t. l. glede dobave žice; dne 16. decembra t. l. glede dobave barv. — Dne 13. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave železnih nosilcev. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Dne 12. decembra t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave telefonskih kablov. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. decembra t. l. ponudbe glede dobave 800 kg bakra v drogih; do 9. decembra t. l. glede dobave 17.500 komadov vijakov, 2000 komadov zakovic, 5000 komadov podložnic za vijake in 15.500 komadov zatikačev. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. decembra t. l. ponudbe glede dobave pločevine, cinkovih trakov, žice, jeklenih krtač itd. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave 8000 kg cilindrskega olja. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 12 parov nepremočljivih čevljev. — (Predmetni

Lastni dom. proizvodi: laneno olje, firnež, vse vrste lakov in emajlno lakastih barv, oljnatih barv, kemijsko čistih, olepšanih in navadnih prstenih barv vseh vrst in nijanc, steklarski kit, čopiče znamke „Meraki“ in sploh vse v barvarstvo stroko spadajoče blago za obrtnike, trgovino, industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo po solidnih cenah in točni postrežbi

oglasil z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1600 kg železa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 8. decembra t. l. ponudbe glede dobave razdelilnih baterij; do 9. decembra t. l. glede dobave svinčenih akumulatorjev, 300 m<sup>3</sup> jamskega lesa in 500 m gumijevega kabla. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave transportnih trakov. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 30.000 kg kalcijevega karbida. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 250 omotov krovne lepenke, 1000 kg krp za čiščenje, 1000 kg pisanega bombaža, 2000 kg katrana, 3000 kg bencina, 3000 kg tračnih žebeljev. Tobačna tovarna v Ljubljani sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 400 kg slamnatih cevč za izdelavo cigar. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 8. decembra t. l. pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu glede dobave že-

lezn epocinkane žice; dne 9. decembra t. l. glede dobave 3000 komadov denarnih vreč s ključavnicami; dne 10. decembra t. l. pa glede dobave rezervnih delov za hjusove aparate. — (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja del za zgradbo jezov v strugi reke Bistrice v Kamniku se bo vršila potom licitacije dne 15. decembra t. l. pri Upravi smodnišnice v Kamniku. (Pogoji, predračuni in načrti so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Licitacija za dobavo črpalk, žičnikov, stalnih vijakov, svinca itd., ki je bila razpisana za dan 8. decembra t. l. se bo vršila 18. decembra t. l.

Avtogenske varilne aparate

## „GRIESOGEN“

in vse različne potrebščine

za avtogensko varenje

ima stalno v zalogi trrdka

FELIKS TOMAN ml.

Ljubljana

Resljeva cesta 30

## Najboljši

firneži, laneno olje, vse vrste lakov in emajlno lakastih barv, kakor tudi kemijsko čistih, olepšanih in navadnih prstenih barv vseh vrst dobite po nizki ceni pri trrdki

Alojzij Keber,

Ljubljana, Maršičev trg 8.

Detaljna zaloga DUKO-lakov po tvorničkih cenah. — Antoxid barve zoper rjo.

# Inserati

Obrtnem Vestniku

imajo

## siguren uspeh

Zato naprošamo vse obrtnike, da od svojih dobaviteljev preskrbe inserate za svoj obrtniški list.

## Železnina orodje, okovje, itd.

## Porcelan

## Steklenina

BOGDAN ŽILIČ  
LJUBLJANA, Dunajska c. 11  
(poleg Flgovca)

# KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in trrdkam